

Why Talmud is the Bedrock of My Faith: A Theology of Inquiry and Attentiveness

R. Aviva Richman – richman@hadar.org

Talmud @Hadar Kick-off, Fall 2025

I. Life Doesn't Make Sense - That Demands More of Us

Eruvin 13a

For two and a half years, Beit Shammai and Beit Hillel argued. These said: It would be better for humanity had we not been created... And those said: It is better for humanity that we have been created. They voted and concluded: It would be better for humanity had we not been created. Now that we have been created, we should examine our deeds. And some say: We should scrutinize our deeds.	תנו רבנן: שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל. הללו אומרים: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים: נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא. נקמו ונקמו: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכשיו שנברא — יפשפש במעשיו. ואמרי לה: ימשמש במעשיו.
---	--

II. God is in the Details: Extent and Limits of Attentiveness

A. You Have to Be Attentive!

Mishnah Makkot 2:2

<p>If one throws a stone into the public domain and killed - the stone-thrower goes into exile.</p> <p>R. Eliezer b. Yaakov says: If only from the moment the stone left his hand did the other person stick out their head and receive the blow - the stone-thrower is exempt.</p>	<p>הזורק אבן לרשות הרבים ונהרג - הרי זה גולה.</p> <p>רבי אליעזר בן יעקב אומר: אם מפשיצא את האבן מידו הוציא הלה את ראשו וקבלה - הרי זה פטור.</p>
---	---

Makkot 7a

<p>Throwing a stone into the public domain - that is intentional murder!</p> <p>R. Shmuel bar Yitzhak said: A case of knocking down his wall. But he should have looked!</p> <p>A case of knocking down his wall at night. At night also, he should have looked!</p> <p>A case of knocking down a wall into a trash heap.</p> <p>What kind of trash heap is it? If the public spend time there - he is negligent! If the public are never there - he is under duress!</p> <p>R. Pappa said, it is only necessary for a trash heap generally used for people's needs at night, but not used in the day, but there are those who happen to sit there. He isn't negligent - since it is not generally used in the day. He isn't under duress - since there are those who happen to sit there.</p>	<p>לרשות הרבים, מזיד הוא!</p> <p>אמר רב שמואל בר יצחק: בסותר את כותלו. איבעי ליה לעיוני!</p> <p>בסותר את כותלו בלילה. בלילה נמי איבעי ליה לעיוני!</p> <p>בסותר את כותלו לאשפה.</p> <p>האי אשפה היכי דמי? אי שכיחי בה רבים - פושע הוא, אי לא שכיחי בה רבים - אנוס הוא!</p> <p>אמר רב פפא: לא צריכא אלא לאשפה העשויה ליפנות בה בלילה, ואין עשויה ליפנות בה ביום, ואיכא דמקרי ויחייב.</p> <p>פושע לא הוי - דהא אינה עשויה ליפנות בה ביום, אנוס נמי לא הוי, דהא איכא דמקרי ויחייב.</p>
--	--

B. People Are Generally Not Attentive

Mishnah Bava Kamma 3:1

<p>One who left their jug in the public domain, And someone else came, tripped on it and broke it - they are exempt.</p> <p>If they were injured by it - the jug-owner is liable for their injury.</p>	<p>המניח את הפד ברשות הרבים, ובא אחר ונתקל בה ושברה - פטור. ואם הוזק בה - בעל הקבית חייב בגזקו.</p>
--	--

Bava Kamma 27b

<p>Why are they exempt? They should examine [the road] while walking!</p> <p>The school of Rav said in the name of Rav: A case where the entire public domain was filled with barrels. Shmuel says: It is taught about the dark.</p> <p>Rabbi Yohanan says: It is taught about a corner...</p> <p>Rabbi Abba said to Rav Ashi: this is what they say in Israel, in the name of Rabbi Ulla- They are exempt because the typical manner of people is not to pay attention to roads.</p>	<p>אמאי פטור? איבעי ליה לעיוני ומיזל!</p> <p>אמרי דבי רב משמיה דרב: בממלא רשות הרבים כולה חביות. שמואל אמר: באפילה שנו. רבי יוחנן אמר: בקרן זוית. ...</p> <p>אמר ליה רבי אבא לרב אשי, הכי אמרי במערבא משמיה דרב: לפי שאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים.</p>
---	--

III. Attentiveness as Sensitivity and Pathos

Ketubbot 62b

<p>Like that story of Rav Reḥumi, who was always studying with Rava in Meḥoza. He would come home every eve of Yom Kippur.</p> <p>One Yom Kippur eve, his studies drew him in.</p> <p>His wife was expecting him: “Now he is coming, now he is coming!”</p> <p>He did not come.</p> <p>She was distressed- a tear fell from her eye.</p> <p>He was sitting on the roof- the roof collapsed under him and he died.</p>	<p>כי הא דרב רחומי הוה שכיח קמיה דרבא במחוזא, הוה רגיל דהוה אתי לביתיה כל מעלי יומא דכיפורי.</p> <p>יומא חד משכתייה שמעתא.</p> <p>הוה מסכיח דביתהו: השתא אתי, השתא אתי.</p> <p>לא אתא.</p> <p>חלש דעתה- אחית דמעטא מעינה.</p> <p>הוה יתיב באיגרא- אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה</p>
---	--

